

KLUKA

GAZETA WYDAWANA PRZEZ TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RYDUŁTÓW OD 1994 ROKU

Nr 482 / 15 luty 2026

II edycja Poloneza Maturzystów Powiatu Wodzisławskiego.

Fot. Starostwo Powiatowe w Wodzisławku Śl.

w lutowym numerze m.in.:

- Bezpieczne Ferie w Rydułtowach – edukacja i bezpieczeństwo nad wodą
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935 – etap II
- Informacje Urzędu Miasta Rydułtowy
- CD. Historii Śląska – kalendarium od 1885 r.
- Z życia miasta i sąsiadów
- Katarzyna Chwałek-Bednarczyk z Odznaką

za Zasługi dla Województwa Śląskiego

- Wspomnienie
- WOŚP w Rydułtowach
- Spotkanie historyczne nie tylko przy herbatce... styczeń 2026 r.
- Kreple – co to jest? Jak zrobić kreple na tłusty czwartek?
- O zdrowiu
- Moje rozważania

ISSN 146-9271 miesięcznik 2,50 zł (w tym 8% VAT)
Rydułtowy i gminy powiatu wodzisławskiego oraz rybnickiego

Fot: Spotkanie historyczne w Willi

Fot: „Spotkanie w Czernicy”

Bezpieczne Ferie w Rydułtowach – edukacja i bezpieczeństwo nad wodą

9 lutego na terenach wokół Rydułtowskie Centrum Kultury oraz przy zbiorniku wodnym Machnikowiec w Rydułtowy odbyło się wydarzenie edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej. Spotkanie zorganizowano w ramach ogólnopolskich programów prewencyjnych „Bezpieczne Ferie” oraz „Kręci mnie bezpieczeństwo w zimie”.

W działaniach wzięli udział funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej, Policji oraz druhowie Ochotniczych Straży Pożarnych z Rydułtów. Służby zaprezentowały zasady bezpiecznego zachowania w okresie zimowym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z przebywaniem w pobliżu zamrzniętych zbiorników wodnych.

Dużym zainteresowaniem uczestników cieszyły się ćwiczenia z zakresu ratowania tonącego. Podczas pokazu zaprezentowano techniki wydobywania osoby poszkodowanej z przerębla. Strażacy omówili również podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz sposoby bezpiecznego spędzania czasu zimą.

W wydarzeniu uczestniczyła także młodzieżowa grupa Ochotniczej Straży Pożarnej z Radoszów, która przedstawiła zasady udzielania pierwszej pomocy. Do udziału zaproszono szkoły podstawowe z terenu miasta.

Organizatorzy podkreślają, że tego typu inicjatywy pozwalają młodym mieszkańcom zdobywać wiedzę i umiejętności zwiększające bezpieczeństwo w czasie zimowego wypoczynku.

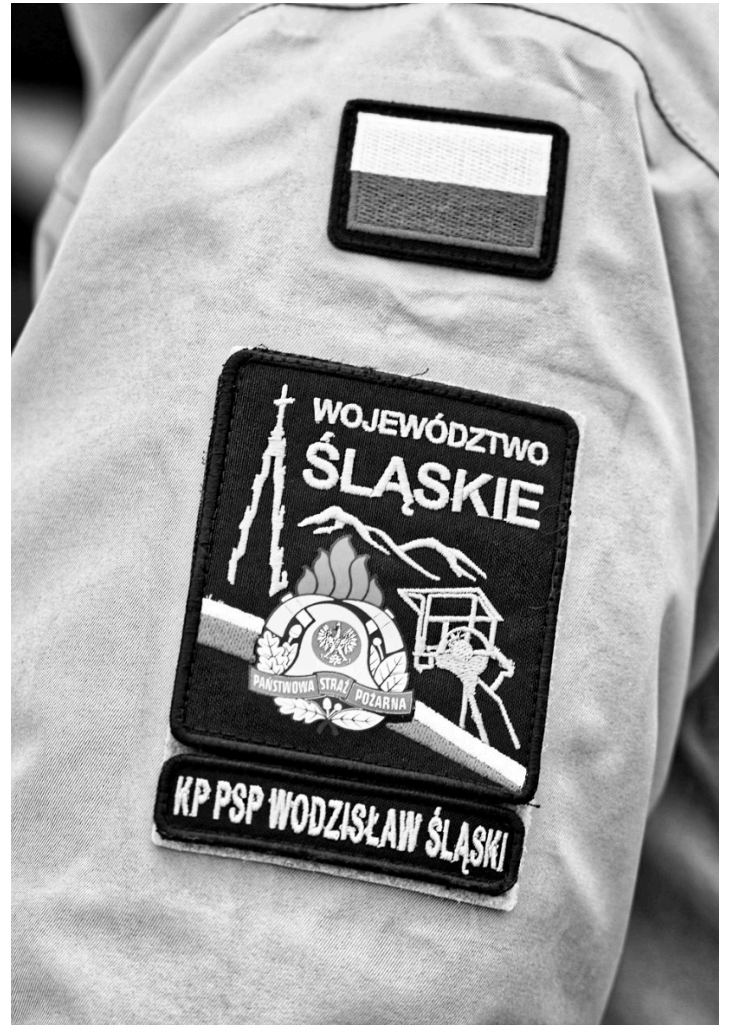
Fot. Marcin Herok, UM Rydułtowy.

st. ogn. Marcin Herok / Państwowe Str

st. ogn. Marcin Herok / Państwowe Str

Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935 – etap II

Długo oczekiwana inwestycja drogowa w województwie śląskim wchodzi w kolejny etap. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach poinformował o otwarciu ofert w przetargu na realizację zadania „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935 – etap II”.

Postępowanie dotyczy odcinka DW 935 od skrzyżowania z DW 933, obejmującego fragment trasy od km 11+500 do km 18+200. Informacja o planowanych działaniach była zapowiadana 15 października 2025 roku po spotkaniu z radnymi Sejmiku Województwa Śląskiego.

Zamawiający, działając na podstawie art. 222 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych, poinformował, że na sfinansowanie inwestycji zamierza przeznaczyć 139 951 666,37 zł brutto. W wyznaczonym terminie wpłynęło sześć ofert. Zaproponowane przez wykonawców kwoty mieszczą się w przedziale od około 94,8 mln zł do 119,2 mln zł brutto.

Szczegółowe dane dotyczące wykonawców oraz zaoferowanych cen zostały przedstawione w informacji z otwarcia ofert. Otwarcie propozycji stanowi kolejny etap procedury przetargowej prowadzącej do wyłonienia wykonawcy inwestycji.

Informacje Urzędu Miasta Rydułtowy

Rydułtowy przygotowują system ochrony ludności. Przegląd obiektów, nowe zadania i państwowe dotacje

Miasto Rydułtowy konsekwentnie wdraża przepisy ustawy z 5 grudnia 2024 roku o ochronie ludności i obronie cywilnej. Działania obejmują zarówno analizę lokalnej infrastruktury pod kątem obiektów zbiorowej ochrony, jak i inwestycje w sprzęt oraz zaplecze organizacyjne niezbędne do reagowania w sytuacjach kryzysowych. Równoległe samorząd pozyskuje środki z budżetu państwa, które mają wzmocnić bezpieczeństwo mieszkańców.

Rozpoznanie obiektów i brak schronów

W ubiegłym roku Rydułtowy przeprowadziły rozeznanie obiektów, które potencjalnie mogłyby pełnić funkcję obiektów zbiorowej ochrony w rozumieniu nowych przepisów. W tym celu wystosowano pisma do spółdzielni mieszkaniowych, szkół, publicznych i niepublicznych przedszkoli, miejskich jednostek organizacyjnych, szpitala oraz niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, z prośbą o przekazanie informacji na temat posiadanej infrastruktury.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że obecnie na terenie miasta nie funkcjonuje żaden schron ani ukrycie. W czerwcu ubiegłego roku burmistrz, działając na podstawie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, zlecił sprawdzenie dwóch obiektów budowlanych, które przed 1 stycznia 2025 roku pełniły funkcję budowli ochronnych. Chodzi o dwa dawne schrony zlokalizowane na terenie kopalni przy ul. Leona 2, należące do KWK ROW Ruch Rydułtowy.

Kontrole i konieczność ekspertyz

Zlecenie sprawdzenia obiektów zostało przekazane Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Wodzisławiu Śląskim oraz Komendantowi Powiatowemu Państwowej Straży Pożarnej w Wodzisławiu Śląskim. Kontrole przeprowadzono w lipcu 2025 roku, a ich wyniki ujęto w stosownych protokołach i stanowiskach. Z przedstawionych stanowisk wynika, że obiekty spełniają część wymaganych warunków dla budowli ochronnych, część warunków mogą spełniać, natomiast ocena pozostałych wymaga sporządzenia dodatkowych ekspertyz technicznych.

Przygotowanie takiej dokumentacji wiąże się z kosztami finansowymi i jest uzależnione od pozyskania dotacji celowej z budżetu państwa. Zgodnie z art. 106 ust. 5 ustawy, zadania związane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i dostosowaniem budowli ochronnych oraz organizowaniem miejsc doraźnego schronienia realizowane są jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Miejsca doraźnego schronienia

Równoległe miasto analizuje możliwość wykorzystania innych obiektów jako miejsc doraźnego schronienia. Z informacji przekazanych przez właścicieli i administratorów wynika, że część z nich mogłaby potencjalnie spełniać taką funkcję. W związku z tym

burmistrz zlecił sprawdzenie 31 adresów pod kątem spełniania lub możliwości spełnienia wymaganych warunków. Zlecenia trafiły do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz Komendanta Powiatowego PSP w Wodzisławiu Śląskim i są obecnie w trakcie procedowania. Po ich zakończeniu planowane jest typowanie i kontrola kolejnych obiektów.

Ponad 664 tys. zł na ochronę ludności

Istotnym wsparciem dla realizowanych działań są środki finansowe pozyskane z budżetu państwa. Miasto Rydułtowy wykorzystało ponad 664 tys. zł dotacji przyznanej przez Wojewodę Śląskiego. Środki te zostały przeznaczone na realizację kluczowych zadań związanych z ochroną ludności i obroną cywilną: ponad 550 tys. wydatkowanych zostało na zakup sprzętu na realizację zadań własnych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej (modernizacja łączności, zadania związane z transportem materiałów i sprzętu w działaniach kryzysowych, sprzęt do ochrony mienia, zdrowia i życia mieszkańców, zapewnienie ciągłości działania i bezpieczeństwa obiektów administracji publicznej, zapewnienie dostaw wody, uzupełnienie zasobów ochrony ludności), a prawie 96 tys. na tworzenie i utrzymywanie zasobów ochrony ludności w ramach zadań zleconych.

W tym roku wysłany został kolejny wniosek do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego na dotację w wysokości 120 102,00 zł na tworzenie i utrzymywanie zasobów ochrony ludności w ramach zadań zleconych.

Szkolenia

W ramach przekazanych dotacji miasto otrzymało 15 tys. zł na przeprowadzenie szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla pracowników urzędu miasta oraz wybranych jednostek organizacyjnych.

Bezpieczeństwo jako długofalowy proces

Działania podejmowane przez miasto mają charakter etapowy i długofalowy. Obejmują zarówno przygotowanie infrastruktury schronowej, jak i wzmocnianie zdolności reagowania na różnego rodzaju zagrożenia – od awarii energetycznych i powodzi po nagłe zdarzenia wymagające szybkiej pomocy medycznej. Pozyskane dotacje umożliwiają zakup nowoczesnego sprzętu oraz stopniowe budowanie lokalnego systemu ochrony ludności, zgodnie z wymogami nowych przepisów.

Informacje Urzędu Miasta Rydułtowy

Poradnik bezpieczeństwa

Przeczytaj, przećwicz i zachowaj!

Poradnik Bezpieczeństwa w mObywatelu i korekty ustawy OLiOC. Cyfrowe wsparcie obywateli i nowe postulaty samorządów

Poradnik Bezpieczeństwa, przygotowany z myślą o reagowaniu na sytuacje kryzysowe, został udostępniony w wersji interaktywnej w rządowej aplikacji mObywatel. Nowa funkcja jest jednym z elementów wdrażania ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej (OLiOC), która od początku 2025 roku porządkuje system bezpieczeństwa państwa. Równoległe trwają prace nad nowelizacją przepisów, mającą – według rządu i samorządów – uprościć ich stosowanie i umożliwić sprawniejszą realizację inwestycji ochronnych.

Instrukcja bezpieczeństwa w telefonie

Nowa funkcja została wprowadzona do aplikacji mObywatel, z której korzysta już ponad 11 mln użytkowników, a średnia liczba logowań w ubiegłym roku wynosiła około 1,5 mln dziennie.

Interaktywny poradnik umożliwia m.in. odsłuchanie sygnałów alarmowych, zapoznanie się z instrukcją przygotowania plecaka ewakuacyjnego, sprawdzenie numerów alarmowych oraz krótkich instruktaży dotyczących kontaktu z odpowiednimi służbami. Wszystkie informacje zostały zebrane w jednym miejscu, z myślą o szybkim dostępie w sytuacjach nagłych.

Eksperska publikacja i wersja papierowa

Poradnik Bezpieczeństwa został opracowany przez zespół specjalistów, w tym przedstawicieli służb, ratownictwa medycznego i zarządzania kryzysowego. Dokument ma pomóc obywatelom w przygotowaniu gospodarstw domowych i najbliższego otoczenia na sytuacje nadzwyczajne. Wcześniej jego papierowa wersja została rozesłana do niemal 16 mln gospodarstw domowych w całym kraju.

W poradniku znalazły się także informacje dotyczące reagowania na klęski żywiołowe, awarie infrastruktury, przerwy w dostawach energii, dezinformację oraz zagrożenia hybrydowe. Publikacja stanowi element programu ochrony ludności i obrony cywilnej, przygotowanego wspólnie przez MSWiA, Ministerstwo Obrony Narodowej oraz Rządowe Centrum Bezpieczeństwa. Nad jej opracowaniem pracowało od początku ubiegłego roku około 60 ekspertów, a jednym z punktów odniesienia był poradnik funkcjonujący wcześniej w Szwecji.

Apel o ostrożność wobec oszustów

Resort spraw wewnętrznych odniósł się jednocześnie do doniesień o próbach oszustw „na Poradnik Bezpieczeństwa”. Podkreślono, że poradnik jest bezpłatny, nie wiąże się z żadnymi kontrolami mieszkań i nie wymaga przekazywania danych osobowych. MSWiA zaapelowało o zachowanie czujności wobec osób podszywających się pod urzędników.

Cyfrowa wersja poradnika jest dostępna zarówno w aplikacji mObywatel, jak i na stronie internetowej poradnikbezpieczenstwa.gov.pl, także w kilku wersjach językowych. W aplikacji dostęp do niej znajduje się w zakładce „Usługi”, w ścieżce „Bezpieczeństwo”, przy czym funkcja wdrażana jest etapami.

Nowelizacja ustawy OLiOC do korekty

Równoległe do działań informacyjnych trwają prace nad nowelizacją ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, uchwalonej 5 grudnia 2024 roku. Kilka miesięcy po jej wejściu w życie uznano, że przepisy wymagają doprecyzowania. Projekt zmian zakłada m.in. uproszczenie procedur zamówień publicznych dla inwestycji ochronnych, doprecyzowanie zasad dotyczących miejsc doraźnego schronienia oraz wprowadzenie nowego pojęcia infrastruktury ochronnej – punktów schronienia.

Planowane jest również ograniczenie częstotliwości szkoleń, umożliwienie zaciągania zobowiązań do 80 proc. limitu wydatków oraz zmiany w zasadach realizacji Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Jednym z kluczowych postulatów strony samorządowej jest wydłużenie okresu obowiązywania programu z dwóch do pięciu lat, co ma ułatwić planowanie wieloletnich inwestycji, w tym budowy schronów.

Głos samorządów i dalsze prace

[ciąg dalszy na stronie 8]

Informacje Urzędu Miasta Rydułtowy

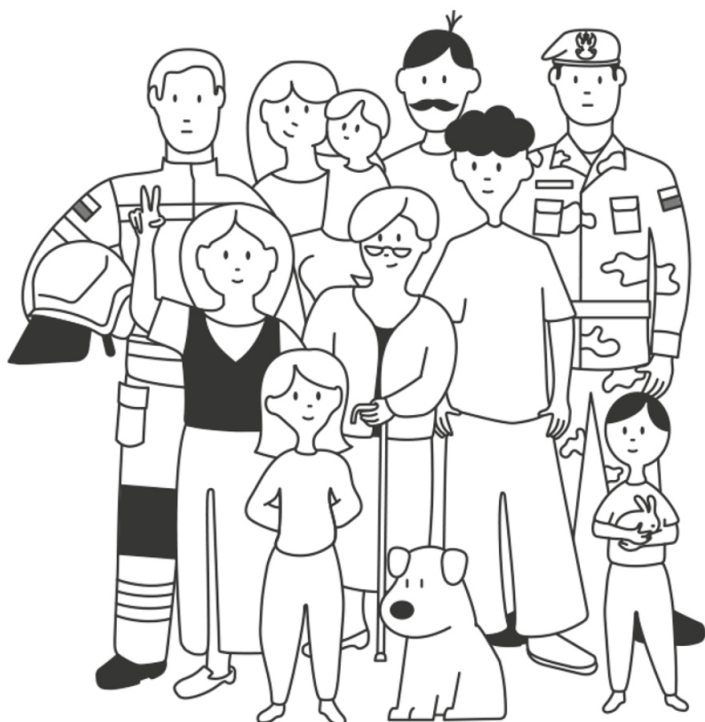
Propozycje zmian były omawiane 20 stycznia podczas posiedzenia zespołu działającego w ramach Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego. Wiceminister spraw wewnętrznych i administracji Wiesław Leśniakiewicz podkreślał, że celem nowelizacji jest szybkie uruchomienie środków finansowych i uproszczenie procesu inwestycyjnego.

Samorządy pozytywnie oceniły część propozycji, zgłaszając jednocześnie wątpliwości m.in. co do roli gmin w sytuacji, gdy prywatny właściciel punktu schronienia odmówi jego udostępnienia w czasie alarmu. Wskazywano również na potrzebę uznania inwestycji ochronnych za wydatki niewygasające oraz na dodatkowe obowiązki gmin, takie jak udział w doręczaniu kart mobilizacyjnych i wezwań do służby w obronie cywilnej.

Ustalono, że projektodawcy prześlą pisemne odpowiedzi na zgłoszone uwagi, a dalsze prace mają zostać przyspieszone poprzez upoważnienie zespołu do wydania opinii wiążącej.

System w budowie

Uruchomienie Poradnika Bezpieczeństwa w aplikacji mObywatel oraz planowana nowelizacja ustawy OLiOC pokazują, że system ochrony ludności w Polsce pozostaje w fazie intensywnej budowy. Z jednej strony państwo rozwija narzędzia informacyjne i edukacyjne skierowane bezpośrednio do obywateli, z drugiej – koryguje ramy prawne, aby ułatwić samorządom realizację nowych obowiązków. Wspólnym celem tych działań jest zwiększenie gotowości społeczeństwa i administracji na sytuacje kryzysowe, zarówno w czasie pokoju, jak i w warunkach poważnych zagrożeń.

CD. Historii Śląska – kalendarium od 1885 r.

- 1885 r. Tzw. rugi pruskie; władze usuwają z terenu Śląska Polaków nieposiadających obywatelstwa pruskiego.
- 1885 r. W Cieszynie powstaje Polska Macierz Szkolna.
- 1889 r. Przemysłowiec Hubert von Thiele-Winckler zakłada koncern górniczo-hutniczy – Katowicką Spółkę Akcyjną dla Górnictwa i Hutnictwa.
- 1890 r. Biskup Georg Kopp nakazuje proboszczom diecezji wrocławskiej (obejmującej większość Śląska) odprawianie nabożeństw wyłącznie w języku niemieckim.
- 1895 r. Na Śląsku tworzą się lokalne struktury antypolskiego Towarzystwa dla Popierania Niemczyzny na Kresach Wschodnich, zwanego Hakatą.
- 1901 r. Związany z Ligą Narodową Wojciech Korfanty wydaje broszurę „Precz z Centrum”, w której formułuje program emancypacji górnos Śląskich Polaków.
- 1901 r. Na Górnym Śląsku zaczynają ukazywać się: „Gazeta Robotnicza” – organ PPS zaboru pruskiego – oraz narodowodemokratyczny „Górnos Ślązak”, którym kieruje Wojciech Korfanty.
- 1903 r. Wojciech Korfanty wygrywa wybory do Reichstagu w okręgu Katowice–Zabrze.
- 1905 r. Rewolucja 1905 r. – wystąpienia i strajki robotnicze w Zagłębiu Dąbrowskim.
- 1905 r. W Wełnowcu powstaje Hohenlohe Werke AG – jedno z największych przedsiębiorstw górniczo-hutniczych na Śląsku.
- 1907 r. W wyborach do Reichstagu Polacy zdobywają aż 5 mandatów na Górnym Śląsku (w tym J. Tomas z Rydułtów).
- 1908 r. Reichstag uchwała tzw. ustawę kagańcową, nakazującą używanie języka niemieckiego podczas zgromadzeń publicznych.
- 1911 r. Otwarcie polskiego Domu Narodowego „Strzecha” w Raciborzu.
- 1914–1918. Pierwsza wojna światowa; na frontach ginie ok. 58 tys. Górnos Ślązaków, a ponad 28 tys. zostaje inwalidami.
- 1916 r., 5 września. Cesarze Niemiec i Austro-Węgier proklamują utworzenie Królestwa Polskiego, co wywołuje ożywienie wśród górnos Śląskich Polaków.
- 1918 r. Masowe strajki w górnos Śląskich kopalniach – obok postulatów socjalnych polscy robotnicy wysuwają również żądania narodowe.

H.M.

Z życia miasta i sąsiadów

- Z przyjemnością oglądamy na FB zdjęcia i filmiki z odbytych studniówek w naszym regionie, w tym z naszych szkół ponadpodstawowych w Rydułtowach. Gratulujemy organizatorom wielkiego pokazu poloneza z udziałem przedstawicieli władz, który po raz kolejny odbył się w Wodzisławiu Śląskim.
- Władze gmin i miast muszą podejmować trudne decyzje związane z katastrofalnie niskim przyrostem naturalnym. Uderza to przede wszystkim w wydatki na oświatę i nic dziwnego, że pojawiają się próby zamykania szkół, przedszkoli i żłobków, co wywołuje oczywiste protesty. Niedopuszczalne są jednak wpisy, jakie spotkały Burmistrza Miasta Pszowa.
- Nasza dyrektor RCK „Feniks”, p. K. Chwałek-Bednarczyk, otrzymała zasłużone wyróżnienie – Srebrny Krzyż Zasługi dla Województwa Śląskiego – za wybitne osiągnięcia w propagowaniu teatru z uwzględnieniem złożonej historii Śląska. Serdecznie gratulujemy. Patrzenie na historię i współczesny Śląsk przez pryzmat teatru (p. Chwałek-Bednarczyk), formy scenicznych rozmów i dociekań (p. A. Starzyczy-Procek, p. M. Bolisęga), inicjatywy p. Szwedy, propagowanie śląskiej poezji i historii (Kluka), czy kultywowanie śląskich tradycji i pieśni przez nasz zespół „Nasza Klika”, stawiają Rydułtowy w gronie liderów propagowania nowoczesnego podejścia do problematyki Śląska.
- Mimo ataków na WOŚP wolontariusze w naszych gminach zebrali znaczne kwoty: Rydułtowy – 52 107 zł, Pszów – 47 352 zł, Radlin – 44 790 zł. Razem w powiecie wodzisławskim zebrano 396 231 zł.
- Cieszy zaangażowanie części naszych młodych mieszkańców w sporcie – w UKS-ach, zespołach tanecznych, klubach szachowych, zespołach teatralnych i śpiewaczych – dzięki czemu odnotowujemy liczne sukcesy naszej młodzieży w całym regionie. Oby ten ruch sportowo-kulturalny dalej się rozwijał.
- Szkoły, przedszkola, organizacje społeczne i nasze kościoły wręcz prześcigały się w organizacji koncertów kolęd, prezentacji z okazji Dnia Babci i Dziadka czy też koncertu „Ku pamięci”. Wszystkie były godne zainteresowania i udziału, co potwierdzają zdjęcia, relacje na FB oraz opisy „Na Ratuszu” i w naszej „Kluce”.
- Niestety zastanawiamy się, czy nie przerwać wydawania „Kluki” z uwagi na coraz mniejsze dochody ze sprzedaży. Czekamy na Wasze opinie.

Henryk Machnik

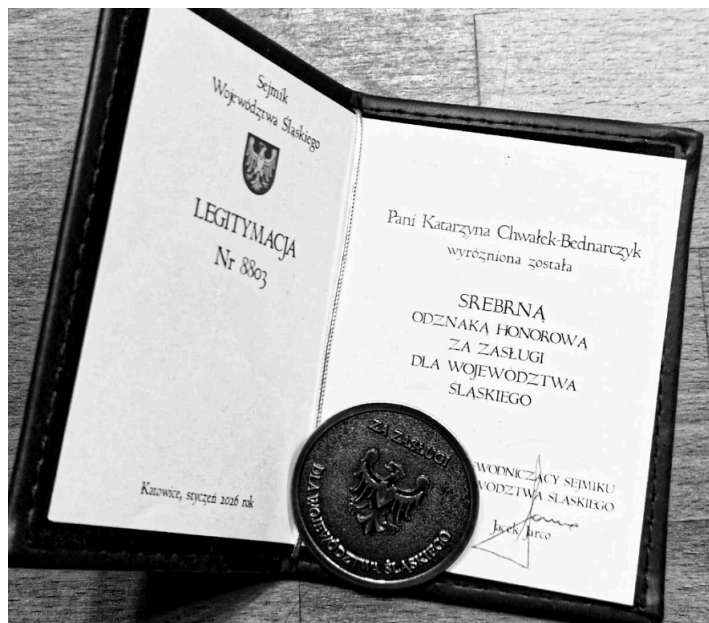
Katarzyna Chwałek-Bednarczyk z Odznaką za Zasługi dla Województwa Śląskiego

30 stycznia Katarzyna Chwałek-Bednarczyk otrzymała Srebrną Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego. Wyróżnienie przyznano za działalność artystyczną i wieloletnie zaangażowanie w rozwój teatru opartego na lokalnym dziedzictwie regionu.

Od 15 lat Katarzyna Chwałek-Bednarczyk tworzy teatr wyrastający z pamięci i historii Śląska. Jak podkreśla, jego fundamentem są opowieści ludzi i miejsc, rodzinne archiwa, przemilczane doświadczenia oraz drobne, osobiste historie budujące tożsamość lokalnej społeczności.

Prowadzona przez nią działalność artystyczna od początku miała charakter społeczny – spektakle powstają z udziałem mieszkańców i są adresowane do lokalnej publiczności.

Laureatka dedykowała odznaczenie aktorkom i aktorom Teatru SAFO oraz wszystkim osobom, które przez lata wspierały jego funkcjonowanie. Zaznaczyła, że bez ich zaangażowania teatr nie mógłby istnieć.

Wspomnienie

Pamiętam pierwsze spotkanie z Honoratą. Była młoda jesień, a Ty miałaś duże okulary i serdeczny uśmiech. Co miesiąc powolutku dreptałyśmy w stronę biblioteki, a Ty mówiłaś, że idę zbyt szybko. Przed warsztatami z krytykiem gotowałyśmy bigos, w czerwcu zaprosiłaś na truskawki, wigilijna sałatka śledziowa i pierniki były obłędne. Choć dzieliła nas różnica wieku, byłaś koleżanką, do której bez skrępowania zwracałam się po imieniu.

Z zainteresowaniem pytałaś: „Napisiałaś coś?”. A później byłam dumna, gdy nowy wiersz zatrzymał Cię i poruszył, wiedząc, że reakcja jest szczerą. Poezja, którą tworzyłaś, dotykała serc czytelników, słuchaczy oraz jurorów literackich konkursów. My, Zwrotkowicze, w murach rydułtowskiej księgarni mogliśmy cieszyć się nią i chłonać ją. Uczyliśmy się od Ciebie.

Pamiętam ostatnie spotkanie – była jesień i świeciło słońce. Poczęstowałaś nas herbatą i ciastem. Mimo choroby miałaś ciepły uśmiech. Po raz ostatni czytaliśmy Ci wiersze, po raz ostatni z czułością uścisnęliśmy swoje dłonie.

Teraz jest pusto i smutno, ale chcemy z odwagą kontynuować Twój poetycki zamysł. Mam nadzieję, że spoglądasz z góry, troszczysz się i kibicujesz. Każdy Twój wiersz będzie przenosił myślami ku Tobie. Wierzmy, że spotkamy się jeszcze na poetyckich niwach, kiedyś tam, gdzieś tam, nasza Honorato.

Michalina Gałka-Nosiadek, Zwrotka

– wybrany wiersz Honoraty –

TAM, GDZIE BEZPIECZNIE

poza mną cienie kłujące horyzont
drogowskazy bez znaków
kamienne pustynie upstrzone kałużami
biegłam i biegłam, uciekając
od własnych myśli
przez ścianę mgły i okaleczony las
wprost do sadu,
w ciszę smakowo-zapachową, posklejać strzępy,
co jeszcze dałoby się ocalić

Honorata Sordyl – założycielka grupy literackiej „Zwrotka”, która działa przy Bibliotece Publicznej Miasta Rydułtowy im. Henryka Mikołaja Góreckiego od ponad 20 lat. Pani Honorata Sordyl była animatorką kultury i serdeczną przyjaciółką naszej biblioteki. Zawsze uśmiechnięta, z dobrym słowem. Dała się poznać jako poetka, która doskonale operowała słowem i za jego pomocą była w stanie kierować ludzką wyobraźnię na zupełnie nowe tory. Dla niej poezja była nie tylko sposobem na kreowanie alternatywnej rzeczywistości, ale przede wszystkim próbą zmierzenia się z codziennymi problemami, które dotyczą każdego z nas.

Pani Honorata była osobą niezwykłą, pełną wrażliwości, pasji i życzliwości. Dzięki Jej zaangażowaniu wielu

młodych i dorosłych odkryło piękno słowa, odwagę pisania i magię literatury.

Jej twórcza energia, uśmiech i otwartość pozostaną z nami na zawsze.

Jej tomiki wierszy to między innymi: „Wysłuchana”, „Otwórz ciszę”, „Skok w milczenie” oraz „Kurtyna w górę”.

Katarzyna Żurkowska

Dyrektor Biblioteki Publicznej Miasta Rydułtowy

WOŚP w Rydułtowach

Spotkanie historyczne nie tylko przy herbatce... styczeń 2026 r.

Kiedy jest czas działań, przychodzi również czas na podsumowanie. Takie spotkanie odbyło się w minionym tygodniu w restauracji „Willa”. Przypomnieliśmy sobie główne zadania z projektu pt. „Orlice, sokolice, heroski – Ślązaczek portret własny”, m.in. warsztaty taneczne, wizytę studyjną w Katowicach – a tam wspaniałe Muzeum Śląskie – spotkania historyczne towarzyszące temu wyjazdowi, a także przedstawiono propozycję prezentacji strojów śląskich. Prezentacja ta odbędzie się w „Szarłota Urban Lab”. O terminie powiadomimy.

Były wspomnienia, wspólne śpiewanie śląskich piosenek, przypominanie śląskich słów, często ginących w mrokach pamięci, oraz elementy śląskich tańców. Wspólna zabawa młodszych i nieco dojrzałych uczestników była bardzo udana. Ślązaczki to prawdziwe heroski.

Dziękuję wszystkim za zaangażowanie w organizację tego spotkania.

Wydarzenie dofinansowano w ramach inicjatywy lokalnej „Laboratorium inicjatyw”, edycja II, w ramach projektu „Ryduł-to-Wy to My – społeczna transformacja”.

Alicja Kołodziej

Kreple – co to jest? Jak zrobić kreple na tłusty czwartek?

Kreple to inaczej pączki. Jest to nazwa staropolska, stosowana do dziś na Śląsku. Kiedy większość Polaków w tłusty czwartek zajada się pączkami, Ślązacy smażą kreple. W niektórych regionach Polski nazwa „kreple” funkcjonuje jako określenie faworków. Ot i cała tajemnica.

Kreple to puszyste ciastka z ciasta drożdżowego, smażone tradycyjnie na mocno rozgrzanym smalcu. Kreple, czyli pączki, smaży się w głębokim tłuszczu po kilka minut z każdej strony, aż nabiorą złotobrazowego lub brązowego koloru. Na środku pączka tworzy się charakterystyczna jasna obwódka. Kreple mogą być nadziewane lub nie. Tradycyjnie oprósza się je cukrem pudrem, ale w nowszych wersjach mogą być pokryte kolorowym lukrem lub polewą czekoladową.

Pączki luksusowe – przepis pradiadka

SKŁADNIKI

- 3 szklanki mąki tortowej (1/2 kg)
- 5 dkg drożdży
- 1 szklanka ciepłego mleka
- 6–8 żółtek (w zależności od wielkości jajek)
- 1/2 kostki stopionego masła (82 proc. tłuszczu)
- 1/2 szklanki cukru pudru
- 2–3 łyżki spirytusu
- cukier wanilinowy
- konfitura wiśniowa lub różana albo twarda marmolada do nadziewania pączków
- tłuszcz do smażenia – do wyboru: smalec, olej rzepakowy, olej słonecznikowy lub frytura
- na lukier: 3 białka i cukier

PRZYGOTOWANIE KROK PO KROKU

- Mleko podgrzać – nie może być jednak gorące, tylko ciepłe. Rozrobić w nim drożdże z 2 łyżkami cukru, aż całkowicie się rozpuszczą. Pozostawić rozczyń do wyśnięcia na ok. 15 minut.
- W tym czasie ubić mikserem do białości żółtka z cukrem pudrem i cukrem wanilinowym.
- Stopniowo dodawać do nich kolejno gotowy rozczyń, rozpuszczone masło, mąkę i spirytus, cały czas mieszając mikserem.
- Po dodaniu wszystkich składników i ich dokładnym wymieszaniu zmienić końcówki miksera na spiralne, przeznaczone do wyrabiania ciasta drożdżowego.

- Wyrabiać ciasto mikserem tak długo, aż zacznie „odchodzić” od ścian miski i końcówek oraz aż pojawią się w nim pęcherzyki powietrza. W zależności od wilgotności mąki oraz „siły” drożdży zajmuje to od 15 do 30 minut.
- Ciasto przełożyć do naczynia większego niż miska miksera i pozostawić do wyśnięcia w ciepłym miejscu. Powinno rosnąć tak długo, aż podwoi objętość.
- Z ciasta odrywać niewielkie kawałki, nadziewać je konfiturą lub marmoladą (dżem jest zbyt rzadki) i pozostawić pączki do ponownego wyśnięcia.
- W tym czasie powoli rozgrzewać tłuszcz w dużym garnku.
- Sprawdzić, czy tłuszcz nadaje się do smażenia, wrzucając do niego kawałek ciasta – jeśli szybko wypływa na powierzchnię, otoczony pęcherzykami powietrza, osiągnął właściwą temperaturę.
- Wkładać pączki do tłuszczu i smażyć, aż zrumienią się z obu stron.
- Gotowe pączki wyjmować na talerz wyłożony papierowym ręcznikiem. Po odsączeniu polukrować je za pomocą silikonowego pędzelka.

O zdrowiu

Odwodnienie organizmu u dzieci, dorosłych i seniorów. Przyczyny, objawy i zagrożenia

Odwodnienie organizmu to stan wynikający z utraty wody i elektrolitów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania organizmu. Może dotyczyć osób w każdym wieku, jednak szczególnie narażone są niemowlęta, małe dzieci, seniorzy oraz osoby przewlekle chore. Skutki niedoboru płynów zależą od jego stopnia i tempa narastania – w ciężkich przypadkach stanowią bezpośrednie zagrożenie życia.

Na czym polega odwodnienie i jakie są jego rodzaje?

Odwodnienie występuje wtedy, gdy organizm traci więcej wody, niż przyjmuje, co prowadzi do zaburzeń równowagi wodno-elektrolitowej. Wyróżnia się trzy jego rodzaje: odwodnienie hipertoniczne – gdy utrata wody przewyższa utratę elektrolitów; odwodnienie hipotoniczne – gdy dochodzi do większej utraty elektrolitów niż wody; oraz odwodnienie izotoniczne – kiedy woda i elektrolity tracone są w równych proporcjach.

Najczęstsze przyczyny odwodnienia

Do odwodnienia dochodzi w wyniku nadmiernej utraty płynów lub ich niedostatecznej podaży. U dzieci i dorosłych najczęściej jest ono konsekwencją biegunek i wymiotów, zwłaszcza w przebiegu infekcji wirusowych. Istotnym czynnikiem jest także gorączka – każdy stopień powyżej normy zwiększa zapotrzebowanie na płyny o około 15 procent.

Ryzyko odwodnienia rośnie przy zbyt małej podaży płynów, szczególnie u niemowląt, osób starszych i pacjentów przewlekle chorych. Znaczenie mają również nadmierne pocenie się podczas intensywnego wysiłku fizycznego lub upałów, cukrzyca – zwłaszcza nieleczona lub źle kontrolowana – a także stosowanie leków moczopędnych. Do czynników sprzyjających należą ponadto choroby przewlekle, takie jak niewydolność nerek czy choroba Addisona, utrudniony dostęp do wody związany z ograniczeniami ruchowymi lub zaburzeniami świadomości oraz nadużywanie alkoholu.

Skutki odwodnienia – od pierwszych objawów do stanu zagrożenia życia

Objawy odwodnienia pojawiają się wraz z narastającym niedoborem wody. Utrata 5–8 procent całkowitej wody w organizmie może powodować zmęczenie, ból i zawroty głowy. Odwodnienie przekraczające 10 procent prowadzi do zaburzeń świadomości, a powyżej 15 procent stanowi bezpośrednie zagrożenie życia.

Objawy odwodnienia u dziecka

U najmłodszych odwodnienie może postępować bardzo szybko. Początkowo pojawia się rozdrażnienie lub apatia,

suchość jamy ustnej i zmniejszona ilość oddawanego moczu. W miarę pogłębiania się niedoboru płynów skóra staje się chłodna i traci elastyczność, oczy są zapadnięte, a podczas płaczu mogą nie pojawiać się łzy. Dziecko staje się sennie, a w ciężkich przypadkach może dojść do utraty przytomności.

Utrata wody przekraczająca 9 procent masy ciała stanowi stan zagrożenia życia i wymaga pilnej interwencji medycznej. W ciężkim odwodnieniu dochodzi do zaburzeń krążenia, pracy serca i oddychania.

Konsekwencje odwodnienia u dorosłych

U dorosłych pierwszym sygnałem ostrzegawczym jest silne uczucie pragnienia. Następnie pojawiają się bóle głowy, narastające zmęczenie, suchość jamy ustnej, spierzchnięte usta oraz wysuszone błony śluzowe. Skóra staje się sucha i mniej elastyczna, a po naciśnięciu może wolniej powracać do pierwotnego kształtu.

Charakterystycznym objawem jest także zmniejszenie ilości wydalanego moczu, który przybiera ciemne zabarwienie, a w cięższych przypadkach może dojść do jego zatrzymania. Obniżone ciśnienie tętnicze i przyspieszona akcja serca świadczą o próbie kompensacji niedoboru płynów przez układ krążenia. W skrajnych sytuacjach odwodnienie prowadzi do utraty przytomności i wymaga pilnej pomocy medycznej.

Skutki odwodnienia u osób starszych

U seniorów objawy odwodnienia mogą być mniej charakterystyczne. Często obejmują zaburzenia świadomości i dezorientację, które bywają mylone z objawami demencji lub innymi schorzeniami wieku podeszłego. Mogą występować także bóle i zawroty głowy oraz uczucie „mgły” przed oczami. Ze względu na niespecyficzny charakter dolegliwości problem ten bywa przeoczony.

Jak zapobiegać i leczyć odwodnienie?

Podstawą profilaktyki jest regularne przyjmowanie płynów. Zaleca się spożywanie co najmniej 2–2,5 litra płynów dziennie, najlepiej w mniejszych porcjach rozłożonych w ciągu dnia. W diecie warto uwzględnić owoce i warzywa o wysokiej zawartości wody, takie jak arbuz, truskawki, melon, pomarańcze czy grejpfruty. Należy ograniczać nadmiar kawy i herbaty o działaniu moczopędnym oraz zwiększać podaż płynów w czasie upałów – o około 250 ml na każdy stopień temperatury powyżej 37°C.

Leczenie odwodnienia polega na uzupełnianiu płynów. W łagodnych przypadkach wystarczające jest doustne nawadnianie, w tym stosowanie preparatów nawadniających dostępnych w aptekach. W ciężkich stanach konieczne może być nawadnianie dożylnie.

Odwodnienie, choć często bagatelizowane, może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych. Szybkie rozpoznanie objawów oraz odpowiednia podaż płynów mają kluczowe znaczenie dla zapobiegania groźnym powikłaniom.

Moje rozważania

Czy rzeczywiście grozi nam wojna? Wiele osób zadaje sobie to pytanie, bo atmosferę strachu potęgują instrukcje dotyczące zachowania na wypadek wojny, poszukiwania schronów itp. Mnie się wydaje, śledząc wojnę w Ukrainie, że obecnie i przez kilka kolejnych lat zagrożenia ze strony Rosji nie będzie, ponieważ Rosja jest wyczerpana finansowo wojną w Ukrainie. Niestety coraz bardziej niepokoi postawa prezydenta Trumpa, który swoimi wypowiedziami oraz poprzez ambasadora wprost ingeruje w sprawy polskie, i tak już skomplikowane wskutek rozgrywek między trzema ośrodkami władzy. To przenosi się na partie polityczne i zwykłych obywateli. Mamy więc opcje prorosyjskie, prozachodnie i proamerykańskie, a do tego stare problemy ze służbą zdrowia i kosztami oświaty, tym dotkliwsze, że wiążą się z katastrofalnym spadkiem urodzeń. Nowym problemem dla młodzieży są powołania do wojska, gdyż nie wszystkim musi się to podobać.

A jak jest na naszym społecznym podwórku? Gdyby przyjąć wszystkie formułowane w internecie (FB) zarzuty i żale wobec naszej władzy, dotyczące m.in. chodników, gospodarki komunalnej, dróg itp., obraz naszego miasta byłby nieciekawym. Czy jest inaczej? Oczywiście. Dostrzegają to szczególnie ci, którzy czasami bywają w naszym mieście, oceniając je jako czyste, zadbane, miejsce, w którym wiele się dzieje, a mieszkańcy są aktywni i widoczni w całym regionie.

Głośno było ostatnio o podwyżce opłat za odpady. Czy rzeczywiście podwyżka jest aż tak wysoka? Moim zdaniem nie, ponieważ koszty odbioru i przetwarzania odpadów stale rosną. Zastanawia jednak pewien paradoks: odpadów jest coraz więcej, a mieszkańców coraz mniej. Powstaną nowe ciągi kanalizacyjne w radoszowskiej części naszego miasta, ale nadal jest to poważne wyzwanie finansowe, by zmniejszyć liczbę szamb przy domach, a tych jest jeszcze 1200.

Zapadła wreszcie decyzja w sprawie budowy odcinka drogi – zadanie pt. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935 – etap II”, czyli fragmentu przebiegającego przez Rydułtowy, co pokazujemy na zdjęciu. Sporo komentarzy wzbudzą projekty z budżetu obywatelskiego. Myślę, że trzeba się temu problemowi dogłębnie przyjrzeć, aby realizowane projekty nie wzbudzały niepotrzebnych emocji.

Wszystkie organizacje podsumowują miniony rok. W TMR zrobimy to na Walnym Zebraniu, ale już teraz publicznie rozliczamy się z otrzymanych środków z 1,5% podatku, publikując

stosowny dokument w „Kluce”. Bardzo liczymy również na tegoroczne deklaracje wpłat na KRS 0000002098, ponieważ – jak widać z ubiegłorocznych rozliczeń – skorzystały z nich także trzy inne organizacje.

W bieżącym roku będziemy realizować trzy projekty zaakceptowane przez Urząd Miasta, które oczywiście nie pokrywają wszystkich zakładanych kosztów, dlatego z naszych środków (1,5% podatku) pokryjemy ponad 3 tys. zł, a niestety ze składek członkowskich pokrywamy jedynie 75% kosztów najmu lokalu TMR.

A co obecnie? Zajęcia jogi, spotkania tematyczne, warsztaty taneczne, występ „Naszej Kliki” w Czernicy i Rybniku, karnawałowa impreza w restauracji Villa oraz poznanie i rejestracja w KSeF. Zespół „Klika Machnika” ma aż trzy zaproszenia na występy z okazji Dnia Kobiet.

Jak widać, bardzo wiele dzieje się w naszym Towarzystwie i w mieście. Zachęcamy do kupowania naszej gazety pt. „Kluka”, abyśmy nie musieli zaprzestać jej wydawania, ponieważ koszty niestety już przekraczają dochody uzyskiwane ze sprzedaży. Czekamy na Wasze głosy, opinie, a może i artykuły o pasjach czy ciekawostkach, bo gazeta powinna wyrażać różnorodne opinie.

Henryk Machnik

**Drodzy Członkowie TMR, Czytelnicy „Kluki”,
Przyjaciele,**

Trwają rozliczenia podatkowe, dlatego zwracamy się do Was z prośbą o przekazanie 1,5% podatku poprzez wpisanie w rubryce nr 147 naszego numeru KRS 0000002098 z przeznaczeniem na działalność programową Towarzystwa Miłośników Rydułtów.

Uzyskane środki przeznaczamy na różnorodne przedsięwzięcia służące mieszkańcom Rydułtów. Zwracamy się zwłaszcza do emerytów, aby przychodzili do naszej siedziby z rozliczeniem z ZUS – nieodpłatnie wypełnimy PIT-36 i prześlemy go elektronicznie do Urzędu Skarbowego.

Gwarantujemy wszystkim, którzy prześlą 1,5% podatku, że przez cały rok będą otrzymywać informacje oraz zaproszenia do udziału w działaniach organizowanych przez TMR. Rozliczenie wpłat za ubiegły rok publikujemy w „Kluce”. Osoby, które zaznaczą w rubryce 150 odpowiednią kratkę, zostaną wyszczególnione w „Kluce” jako darczyńcy.

Zarząd TMR

**Składamy najserdeczniejsze
życzenia urodzinowe
lutowym solenizantom!!!**

A są to:

**Wojtaszek Henryk, Urbańczyk Anna,
Rusok Joanna, Jargoń Jan,
Sosna Eryka, Rak Dorota**

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Rydułtowy, ul. Tetmajera 150
tel. 32 72 94 068, 32 72 94 933**

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
podpisanych kontraktów z NFZ**

Lekarza POZ, Ginekologiczno-położnicza, Dermatologiczna,
Okulistyczna, Laryngologiczna, Leczenia bólu, Neurologiczna,
Urazowo-ortopedyczna, Leczenia uzależnień,
Medycyny paliatywnej, Hospicjum domowe

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
usług komercyjnych (odpłatnych)**

Alergologiczna dla dzieci, Medycyny pracy

Stara Palmiarnia Mimoza w Rybniku to miejsce z historią.

Dawniej znana jako kultowa Mimoza, dziś wraca w nowej odsłonie.

Serwujemy smaczne dania, desery, napoje w otoczeniu zieleni i niepowtarzalnej atmosfery. Oferujemy organizację imprez okolicznościowych z możliwością noclegu. Łączymy tradycję z nowoczesnością.

Każde wydarzenie z nami nabiera niepowtarzalnego charakteru.

**Kontakt: 32 321 00 77
www.starapalmiarnia.pl**

**Gabinety Specjalistyczne
na ul. Strzelców Bytomskich 9
w Rydułtowach**

służą pomocą tel. +48 691 101 688

Wizyty prywatne:
Chirurgia, Dermatologia
Urologia, Reumatologia
USG, Doppler, Radiologia
Kosmetologia
Trychologia, Podologia
Poradnia dietetyczna DIETIKON

Zmieniamy ciepło na dobre

Wszyscy chcemy, by ciepło, z którego korzystamy, pozytywnie wpływało na jakość powietrza w miastach i zasoby naszej planety. Przedsiębiorstwa ciepłownicze inwestują w transformację, tak by do 2050 roku całe dostarczane ciepło było bezemisyjne. Zanim zmieni się technologia, warto już teraz zmienić nawyki i sposób, w jaki ogrzewamy swoje domy. Zadbajmy o nasz komfort, wpuszczając do mieszkania ciepło, które dotychczas się marnowało. Ograniczmy też temperaturę do 20 stopni korzystnych dla zdrowia.

Pobierz poradnik i przekonaj się, jakie to proste.

www.20stopni.pl

